

Handläggare
Marie Björklöf
Telefon: 08-50835605

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 18 maj 2021

Ärende 6

Yttrande över remiss av promemorian Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program

Remiss från Kommunstyrelsen, KS 2021/448

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program (U2021-01877)* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Samtidigt som många ungdomar har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden råder det brist på arbetskraft inom flera sektorer. Som ett led i arbetet med att motverka denna matchningsproblematik fick Skolverket år 2018 i uppdrag att föreslå en försöksverksamhet med inriktning mot handelsområdet inom ekonomiprogrammet på gymnasieskolan. Mot bakgrund av detta uppdrag föreslås i promemorian att en försöksverksamhet ska inledas, där huvudmän frivilligt får delta. För att möjliggöra en sådan försöksverksamhet behövs ett bemyndigande från riksdagen som tillåter avvikelser från skollagens bestämmelser. Promemorian föreslår att dessa ändringar ska träda i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas första gången för utbildningar som påbörjas läsåret 2023/2024.

Arbetsmarknadsförvaltningen konstaterar att förslagen i promemorian i detta läge inte kommer att påverka den egna verksamheten då försöksverksamheten som föreslås avser utbildning inom gymnasieskolan. Förvaltningen ser dock positivt på denna typ av försöksverksamhet då det är angeläget att hitta utbildningsformer som ökar ungas motivation att söka sig till yrkesutbildningar inom områden där det finns ett kompetensbehov.

Bakgrund

Antalet elever som väljer att gå ett högskoleförberedande program på gymnasiet har ökat under de senaste åren, men andelen som går över till högskolestudier har inte ökat i motsvarande grad. Av de elever som väljer att gå ett högskoleförberedande program på gymnasiet väljer ungefär fyra av tio av dessa att istället för att studera vidare istället söka sig direkt till arbetsmarknaden. Samtidigt finns en brist på yrkesutbildad arbetskraft inom flera branscher, varför bland annat den så kallade Dimensioneringsutredningen (SOU 2020:33) ansåg att det fanns behov av åtgärder för att bättre matcha utbildningsutbudet mot såväl elevernas önskemål som arbetsgivarnas behov av arbetskraft.

Den försöksverksamhet som promemorian föreslår ska inledas syftar till att bredda valmöjligheterna för elever som inleder sina gymnasiestudier genom att kombinera ett högskoleförberedande program med yrkeskurser som svarar mot arbetsmarknadens behov. Om försöksverksamheten faller väl ut kan det bli aktuellt med fler inriktningar, om det finns intresse från branschen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben i samarbete med avdelningen Vuxenutbildning Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program (U2021-01877)* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Det finns idag en betydande matchningsproblematik på arbetsmarknaden, där den tillgängliga arbetskraften inte har den kompetens och utbildning som arbetsgivare efterfrågar. Särskilt stor är kompetensbristen inom vissa branscher som kräver en gymnasial yrkesutbildning, samtidigt som fyra av tio av de elever som avslutar ett högskoleförberedande program på gymnasiet väljer att söka sig direkt till arbetsmarknaden istället för att studera vidare på högskola. Majoriteten av dessa personer får ett jobb efter avslutad högskoleförberedande examen, men eftersom de saknar en gymnasial yrkesutbildning arbetar de ofta inom yrkeskategorier som inte kräver en specifik utbildning. Inom dessa yrkeskategorier är andelen visstidsanställda stor, vilket ökar riskerna för en sämre långsiktig förankring på arbetsmarknaden.

Som ett led i arbetet med att motverka denna matchningsproblematik fick Skolverket 2018 i uppdrag att föreslå

en försöksverksamhet med inriktning mot handelsområdet inom ekonomiprogrammet på gymnasieskolan. Mot bakgrund av detta uppdrag föreslås i promemorian att en försöksverksamhet ska inledas. Syftet är att genom försöksverksamheten skapa bättre möjligheter för unga som vill arbeta direkt efter gymnasieskolan att tillägna sig de yrkeskunskaper och färdigheter som arbetsgivare efterfrågar, samtidigt som de även får de kvalifikationer som krävs för att studera vidare på högskola. Detta skulle bredda möjligheterna vid val av inriktning på gymnasieprogram, vilket särskilt skulle gynna de elever som i en så tidig ålder inte har bestämt sig för framtida yrkesval.

I promemorian föreslås att en försöksverksamhet med en handelsinriktning med yrkeskurser på gymnasieskolans ekonomiprogram ska inledas. För att en sådan försöksverksamhet ska kunna inledas krävs ett bemyndigande från riksdagen som tillåter avvikelser från skollagens (2010:800) bestämmelser om vad högskoleförberedande program ska utgöra grund för och från bestämmelserna om krav på arbetsplatsförlagt lärande. Utbildningen i försöksverksamheten föreslås innehålla minst fyra veckors arbetsplatsförlagd utbildning och utgöra grund för såväl arbete inom handeln och fortsatt yrkesutbildning, som för fortsatt utbildning på högskolenivå. Huvudmän ska frivilligt kunna dela i försöksverksamheten om de erbjuder utbildning på ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet inom samma skolenhet.

Skolverket föreslås få i uppdrag att administrera och följa upp verksamheten. Ändringen i skollagen och den nya förordningen om försöksverksamhet på gymnasieskolans ekonomiprogram ska träda i kraft den 1 juli 2022. Förordningen föreslås tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas under läsåret 2023/2024

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen konstaterar att förslagen i promemorian avser utbildning inom gymnasieskolan, och att försöksverksamheten därför i detta läge inte kommer att påverka den egna verksamheten. Förvaltningen ser dock positivt på denna typ av försöksverksamhet då det är angeläget att hitta utbildningsformer som ökar ungas motivation att söka sig till yrkesutbildningar inom områden där det finns ett kompetensbehov.

Om försöksverksamheten faller väl ut och breddas till att innefatta andra yrkesinriktningar och eventuellt även utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen kan det finnas skäl för

arbetsmarknadsnämnden att på nytt ta ställning till eventuella konsekvenser för den egna verksamheten. Vuxenutbildningen är i hög grad kursstyrd och präglas av hög flexibilitet vilket arbetsmarknadsförvaltningen bedömer utgör en god grund för att vid behov anpassa verksamheten till den typ av nya utbildningsinriktningar som föreslås i promemorian. Nya utbildningsinriktningar skulle dock kunna komma att påverka framtida upphandlingar som då behöver breddas.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Bilaga

1. Remiss: Promemoria – Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2021-05-19
Karin Eriksson-Bech, Utvecklingschef	2021-05-19